

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. b)

Limba și literatura slovacă maternă

Simulare

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pozorne si prečítajte uvedené ukážky:

Dnes vedela, za toľký čas rozležalo sa jej to v hlave, že on jej vlastne nikdy nepatril, pretože nepatril nikomu. Bol vždy sám. Sám proti všetkým, proti nej i proti sebe samému. Ak si niekto mohol robiť nárok na neho, mohol to byť len sám belzebub, vládca pekiel. Len on sám bol svedkom všetkých tých skutkov a myšlienok, čo privodili nešťastie na celú dedinu. [...]

Ved' nikto ani poriadne nevedel, kde sa tu vzal a odkiaľ prišiel. Starý Lepiš Madlušovie našiel ho vraj pred rokmi povýše Boce, keď sa vracal cez Čertovicu z jarmoku v Brezne. Lepiš bol už vtedy napoly slepý, ale jeho kôň, kôň, ktorý bol múdrejší ako teplický richtár, zastal vraj vtedy sám od seba na ceste a nepohol sa, kým gazda nezišiel z voza a nenahmatal podľa hlasu v tme vedľa cesty uzinené, drobné tielko.

Nik nevie, ako vtedy starý Lepiš kalkuloval, jedni vravia že si chcel iba vychovať z chlapca opatrovníka, iní tvrdia, že vedľa decka našiel i plný mešec dukátov. Dost' na tom, stihol ho ešte vyučiť svojmu remeslu a v dedine sa o ňom dozvedeli až potom, keď bol hrnčiar načisto slepý a keď ho chlapča vodilo za ruku do krčmy a do sklepa. Nebyť toho, že ho vôbec nepúšťal od seba, bol by hádam vyrástol z decka celkom súci chasník. Takto sa však vôbec nedostal medzi deti svojho veku, takže keď mal štrnásť rokov, boli jeho spôsoby a jeho držanie celkom podobné spôsobom a správaniu dospelého človeka. V reči používal tie isté slová ako jeho opatrovník, a ak sa len dalo, obchádzal ľudí v širokom oblúku. Podľa toho správala sa k nemu i dedina: nebrala ho jednoducho na vedomie. Chlapčiská hádzali síce za ním skaly, keď išiel hore cestou s hlavou vtiahnutou medzi plecia a s pohľadom zapichnutým do zeme, no inak si ho nikto nevšímal. Zbadali ho vlastne až vtedy, keď zomrel jeho opatrovník a keď sa ukázalo, že nezomrel od staroby, ani na chorobu, ale po páde do jamy na hlinu. Z chlapčiska, ktoré za celý čas, keď ho examenovali, nezodvihlo oči od zeme, ledva vytiahli, ako sa to vlastne stalo. Našiel ho vraj deň predtým v opustenej jame, kde už dávno nekopali, v hlbokom bezvedomí. Sám a bez pomoci, on, štrnásťročný chlapec, vovliekol vraj ťažkého starca do izby a uložil ho na lavicu. Sedel vraj pri ňom celú noc a celý deň, kým sa starec neprebral a neposlal ho po ľudí do dediny. Šiel, ale keď sa vrátil, našiel ho už mŕtveho. Znelo to celkom vierohodne, pretože starec bol slepý a ľahko mohol spadnúť do jamy na hlinu. A spočiatku každý tomu aj uveril. Len neskôr, po rokoch, keď sa na dedinu začalo valiť nešťastie za nešťastím a keď začali hľadať jeho pôvodcu, spomenuli si znovu na tú príhodu. A tu vznikla celkom nová verzia o smrti starého Lepiša. Nikomu sa už nezdalo prirodzeným, že zomrel po páde do jamy. Poznal predsa dobre okolie svojho domu. Drak (vtedy – od smrti nebohej Evy Bugáčovie, ktorú naši zahrdúsenú v žitisku neďaleko vyžihárne – volali, ho už Drakom), Drak ho vraj jednoducho zabil, pretože prísny starec stal sa mu nepohodlný a pretože sa ulakomil na jeho peniaze. Spomenuli si, že Lepiš mal po smrti hlbokú ranu na čele. A našli sa i takí, čo videli Draka špárou v okenici, ako čítal tie peniaze po nebohom Lepišovi. Mal ich vraj plnú slamenučku. Držal ju na kolenách a vykladal z nej samé strieborné lážovce dobrej ražby do kôpok na stole. Pravda, tí traja, čo sa raz, keď bol Drak na jarmoku, pokúsili vyskúmať toto tajomstvo, neradi na to spomínajú. Drak ich prekvapil uprostred noci, keď prekutávali jeho dom, a hoc bol proti nim sám, poviazal ich všetkých do kozlíkov a hrozne doriadených dovezol ich na vozíku, čo s ním prišiel z jarmoku, späť do dediny. Tu ich vysypal do plytkého jarku, ktorý tečie poza dvory a je plný zapáchajúcej hnojnice.

Dobroslav Chrobák – *Drak sa vracia*

A. Na základe informácií získaných z ukážky vypracujte na skúškový hárok nasledovné zadania:

1. Na základe textu opíšte v rozsahu 4 – 5 riadkov vzťah dedinčanov k Drakovi.
2. Kedy začali dedinčania volať Draka týmto menom?

4 body
2 body

3. Vyvodíte z textu štyri vlastnosti Draka. **4 body**
4. Uvedíte dva dôvody, pre ktoré podľa dedinčanov si starý Lepiš zobral k sebe malé dieťa. **4 body**
5. Identifikujte v texte dva dôvody, pre ktoré podľa dedinčanov Drak zabil starého Lepiša. **2 body**
6. Vysvetlite, čo v citovanej ukážke signalizujú tieto jazykové prostriedky: „vraj“, „jedni vravia“, „iní tvrdia“, „nik nevie“. **4 body**
7. Zaraďte novelu *Drak sa vracia* do príslušného literárneho smeru a uvedte štyri znaky tohto literárneho smeru. **5 bodov**

B. Zostavte text v maximálnom rozsahu 1 strany, v ktorom by ste vyjadrili svoj názor na úlohu detí a dospelých v starostlivosti o starších ľudí. Vychádzajte pritom z vlastného pozorovania, ako aj z myšlienok uvedených v ukážke z novely *Drak sa vracia* od Dobroslava Chrobáka.

Pri zostavovaní textu majte na zreteli nasledovné:

1. obsahová štruktúra textu: a) vyjadrenie názoru voči danej téme – 2 body; b) predstavenie dvoch argumentov, ktoré by podporili váš názor na danú problematiku – 4 body; c) rozvitie uvedených dvoch argumentov – 4 body; d) využitie myšlienok z literárnej ukážky – 1 bod; e) uplatnenie informácií získaných z reálneho života – 2 body; f) jasná formulácia záveru – 2 body), **15 bodov**
2. nadväznosť textu a logický sled informácií, **2 body**
3. členenie na úvod, jadro a záver, **1 bod**
4. dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka, vzhľad a čitateľnosť textu. **2 body**

SUBIECTUL al II-lea

(15 puncte)

„Pri príležitosti dnešného sviatku želám všetkým ženám a dievčatám na Slovensku život v slobode, rešpekte a dôstojnosti.“ (Zuzana Čaputová)

V rozsahu približne pol strany zostavte slávnostný príhovor pri príležitosti Medzinárodného dňa žien venovaný žene alebo skupine žien, ktoré si vážite (napríklad matke, starej mame, učiteľke, spolužiačkam). Vo svojom prejave vyjadríte úctu, vďaku a ocenenie ich významu vo vašom živote alebo v spoločnosti. Dbajte na znaky slávnostného príhovoru a na primeraný jazykový štýl.

- a. Obsahová stránka **8 bodov**
- b. Dodržanie náležitostí špecifických pre daný slohový útvar – 5 bodov; dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 1 bod; vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod **7 bodov**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

V rozsahu 2 – 3 strán napíšte esej, v ktorej predstavíte lyricko-epickú skladbu Detvan od Andreja Sládkoviča so zreteľom na jej literárne, kompozičné a tematické osobitosti. Esej bude koncipovaná s dôrazom na študované dielo. Pri vypracovávaní eseje majte na zreteli nasledujúce požiadavky:

1. Obsahová stránka textu **22 bodov**
  - a) zaradenie lyricko-epickej skladby do literárneho smeru,
  - b) uvedenie dvoch znakov literárneho smeru, do ktorého patrí lyricko-epická skladba,
  - c) načrtnutie historického kontextu diela s dôrazom na jeho miesto v rámci literatúry 19. storočia,
  - d) uvedenie kompozície lyricko-epickej skladby,
  - e) stručný obsah lyricko-epickej skladby s dôrazom na jednotlivé spevy,
  - f) komparatívna charakteristika hlavných postáv – Martina a Eleny s citáciou konkrétnych veršov.
2. Formálna stránka textu (členenie na úvod, jadro a záver – 1 bod, nadväznosť a logický sled informácií – 3 body, dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 3 body, vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod **8 bodov**